

SeniorNet Huddinge Öppet Hus 2025-01-23

Dagens tema:
Bedrägerier och säkerhet

Scenario 1 – Vad gör du?

- Du får ett telefonsamtal där man säger att man ringer från (t.ex.) Tele2 och att du beställt mobiltelefoner. Nu vill man kontrollera att det stämmer.
- Personen vill hjälpa dig och kopplar dig till din bank. Banken vill skydda dina värdesaker och kort genom att ta hand om dom åt dig.

Detta gör du

- Ta ett djupt andetag och låt inte bedragaren stressa eller skrämma dig! Försök ha lite is i magen.
- Lägg på luren ("Tack jag ska genast ta kontakt med min bank")
- Ett företag kan inte koppla dig till banken, och en bank kan inte koppla dig till en annan bank.

Scenario 2 – SMS

- Du får ett SMS som meddelar att du har ett paket som måste lösas ut. I Sms:et finns en länk eller ett telefonnummer till kundtjänst.

Vidarebefordra SMS till 7726 (SPAM). Numret är globalt etablerat och gör att telefonoperatörerna får veta vilka bluff-SMS som förekommer.

Radera Sms:et.

Scenario 3 – mejl från kronofogden

- "Trots påminnelsebrev har du tyvärr inte betalat den utestående fakturan. Du kan undvika utmätningsförfarandet genom att betala hela beloppet omedelbart Din betalningslänk: ....."
  - Kronofogdens hemsida säger:
    - När du får mejl från en handläggare eller från en gemensam mejladress från oss kan det exempelvis se ut så här:
      - fornamn.efternamn@kronofogden.se
- Vår rekommendation är att du raderar mejlet eller meddelandet direkt.

2025-01-24

Sonja Kvål

5

När ska man bli misstänksam? 1

- Någon kontaktar dig och hävdar att du är, eller riskerar att bli, utsatt för brott!
- Säger att du måste agera snabbt, snabbt!
- Uppger sig kunna hjälpa dig!
- Någon som ringer upp dig och vill att du ska legitimera dig med Bank-ID

Mitt råd: Avsluta samtalet och kontakta banken/kortföretaget/... på sätt som du brukar.

Bedragarnas taktik: *Att göra dig uppskrämd och skärrad så att du inte längre tänker klart!*

2025-01-24

Sonja Kvål

6

När ska man bli misstänksam? 2

Några exempel

- Om någon vill att du t.ex. ska skicka pengar eller lämna över värdesaker och de måste göras snabbt! (Man ska inte hinna tänka efter)
- En närstående som plötsligt bytt telefonnummer och sedan behöver hjälp med pengar
- Kommer ett SMS om ett paket när du inte beställt något
- Vänförfrågningar från folk du inte känner
- Någon ringer (gärna mitt i natten) och hävdar att en närstående råkat ut för en olycka och du behöver legitimera dig med BankID (dom vet ju rimligtvis vem dom ringt till)

Traditionella varningar och råd

3 sätt att undvika bedragare

- Lägg på luren direkt om uppringaren ber dig logga in eller lämna ut personliga uppgifter. Banken eller myndigheter ringer bara efter överenskommelse. Tänk på att: Ett företag kan inte koppla dig till banken, och en bank kan inte koppla dig till en annan bank.
- Logga inte in på någon annans uppmaning varken med säkerhetsdosa eller BankID
- Klicka aldrig på länkar i SMS och ring inte telefonnummer på någon annans uppmaning

Varning för bedrägerier i deklarationstider

I tider av skatteåterbäring brukar bedrägerier förekomma. Har du fått ett mejl eller SMS om skatteåterbäring:

- Är mejlet från Skatteverket - **Logga in på Skatteverkets** sida för att läsa där vad som gäller.
- Tänk på att:
  - ALDRIG klicka på länkar
  - ALDRIG öppna bilagor
  - ALDRIG svara på misstänkta mejl/SMS.
- Radera mejl/SMS som är misstänkta!

Länk från nyhetsmorgon

- [Inslag från Nyhetsmorgon](#)

Prata om bedrägerier

- [Prata om bedrägerier](#)
- Vad är det som gör att en person kan lämna ut sitt bank-id, lämna ut värdeföremål, guld och smycken till en helt främmande människa?

Seniornet Södermalm

Länkar

- [Aktuella varningar](#)
- [Bluffvarningar Råd och Rön](#)
- [Polisen](#)
- [Källkritikbyrån](#)

Ta reda på vilka säkerhetsfunktioner din bank har

Exempel på vad banker kan tänkas ha:

- Låsa bankkort för betalning på internet och i utlandet
- Beloppsgränser (som banken har eller du kan sätta själv) för hur mycket man kan överföra och betala
- Tidsfördröjning för vissa transaktioner
- Identifiering med pass eller nationellt id-kort om man t.ex. ska lägga till ny mottagare
- Man kan lägga in en betrodd person som ska godkänna transaktioner

Källa: Bankföreningen <https://www.swedishbankers.se/om-oss/press/pressmeddelanden/bankerna-staerker-kundskyddet-mot-bedraegerier-ytterligare/>

2025-01-24

Sonja Kvål

13

Skydda din identitet!

[Länk till mer utförliga tips](#)

- Gör ditt telefonnummer hemligt: kontakta din telefonoperatör.
- Ta bort dina data från söktjänster:
  - Hitta.se: Logga in med mobilt BankID, gå in på "ändra personprofil" och välj vilka data du vill ta bort
  - Eniro.se: Skrolla ner till "Ändra personuppgifter", sök på ditt namn och identifiera dig med BankID.
  - Ratsit.se: Skapa konto (gratis) och logga in, under FAQ finns "Ta bort min information"
  - Mrkoll.se: Mejla till hej@nusvar.se och be dem ta bort dina uppgifter.
  - Birthday.se: "Vill du bortplockad från vårt publika sök vänligen maila info@birthday.se."

2025-01-24

Sonja Kvål

14

Skydda din adress

- Du kan ställa in så att din folkbokföringsadress bara kan ändras av dig med BankID på skatteverket.se
- Med adresslåset kan du, utan kostnad, spärra obehörig adressändring, eftersändning och lagring av din post samt bevaka ändringar på din folkbokföringsadress: adressandring.se

Just nu varnar vi för bedragare som erbjuder tjänster för flyttanmälan och adressändring. Svensk Adressändring, som ägs av PostNord och CityMail, är den enda aktören i Sverige som kan hantera eftersändning av post. Vi vill därför uppmana dig att vara extra försiktig när du lämnar ut personlig information.

2025-01-24

Sonja Kvål

15

Så skyddar du ditt BankID 1

1. Kom ihåg att Bank-id är en värdehandling.
2. Bank-id är en personlig e-legitimation, precis på samma sätt som till exempel ditt pass. Du behöver därför alltid hantera ditt Bank-id på ett säkert sätt.
3. Var alltid vaksam på om något ser annorlunda ut än vanligt när du loggar in.
4. Ge aldrig någon annan person tillgång till ditt Bank-id.

2025-01-24

Sonja Kvål

16

Så skyddar du ditt BankID 2

5. Använd aldrig ditt Bank-id på uppmaning av någon annan person. De myndigheter, banker, polis eller företag som erbjuder Bank-id kontaktar dig aldrig via telefon, mail eller liknande för att uppmana dig att logga in eller ladda ner nytt Bank-id.
6. Läs alltid den text som visas i Bank-id-appen eller Bank-id-programmet när du identifierar dig eller skriver under. Den ska alltid stämma överens med den aktör du agerar mot. Läs också alltid igenom hela underskriftstexten vid underskrift, och skriv aldrig under något du inte känner igen.

2025-01-24

Sonja Kvål

17

Tips för att minska risken att bli utsatt för bedrägeri 1

- ✓ **Verifiera identiteten på personer som kontaktar dig:** Bedragare kan utnyttja AI för att skapa syntetiska röster och genomföra telefonbedrägerier. Det är även möjligt att återskapa röster från personer som du känner och litar på. Ställ därför kontrollfrågor om du är tveksam och be personen som kontaktar dig verifiera sig med information som bara den personen kan känna till.
- ✓ **Ge aldrig ut känslig information i samtal eller meddelanden:** Var särskilt försiktig med oväntade kommunikationer som ber om personliga eller finansiella uppgifter. Godkänn inga inloggningar eller transaktioner på förfrågan utan att du kunnat verifiera syftet. Det är vanligt att bedragare uppger att de ringer från en bank eller myndighet.

Källa: Tietoevry John Erik Setsaas <https://www.tietoevry.com/se/blogg/2023/08/kriminella-okartakten--nu-galler-det-att-se-upp-for-ai-bedragier/>

2025-01-24

Sonja Kvål

18

Tips för att minska risken att bli utsatt för bedrägeri 2

- ✓ **Var skeptisk mot oväntade meddelanden:** Tänk en gång extra innan du klickar på länkar eller öppna bilagor. Var skeptisk till meddelanden som uppmanar till snabba pengatransaktioner från vänner eller familj. Det kan hända att deras mail eller sociala medier-konton blivit kapade.
- ✓ **Var medveten om att offentlig information kan utnyttjas:** Kom ihåg att all information som delas offentligt, både på sociala medier och i andra digitala miljöer också är tillgänglig för kriminella. Personlig information kan användas av bedragare för att bygga övertygande bedrägerier. Med AI är det även möjligt att efterlikna personer i både bild och text.
- ✓ **Se upp för falska nätbutiker:** Många kortbedrägerier sker genom falska nätbutiker som är gjorda för att likna seriösa och etablerade nätbutiker. Kontrollera därför webbadressen extra noga och var skeptisk mot erbjudanden som verkar för bra för att vara sanna.

2025-01-24

Sonja Kvål

19

Har du blivit utsatt för brott?

→ **Har du blivit utsatt för bedrägeri?** Kontakta din bank omgående!

→ **Polisanmäl alltid** ett bedrägeriförsök. Ring Polisen på 114 14.

Många brott går enkelt att anmäla på webben, om du har svenskt personnummer eller samordningsnummer. I andra fall behöver du ringa eller besöka en polisstation. Ring 112 om brottet händer nu, eller om polisen behöver vara snabbt på plats.

På länken: <https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/>
Finns guidning om hur man anmäler, beroende på vilket brott man utsatts för

2025-01-24

Sonja Kvål

20

Dom tre L:en

Just nu är det
många som ringer

Kom ihåg de tre L:en:

Lägg på luren

Lämna aldrig ut

Logga aldrig in

2025-01-24

Sonja Kvål

21

Länkar

Internetstiftelsen har några [snabbkurser](#) som ska lära dig att skydda dig, exempelvis:

- [Skydda dig mot bluffmejl](#)
- [Skydda dig mot bluffsamtal](#)
- [Skydda dig mot falska webbsidor](#)
- [Avslöja falska profiler på sociala medier](#)
- [Hur säker är din e-legitimation](#)

Information i presentationen har hämtats från bl.a.

- Stödskyddsföreningens webbplats Säkerhetskollen <https://sakerhetskollen.se/>
- Quiz <https://sakerhetskollen.se/testa-din-sakerhet/natklök>
- Internetstiftelsen: <https://internetstiftelsen.se/podd/dumma-fragor-om-internet/vad-ar-egentligen-molnet-for-nagot/>
- Bli svårlurad <https://svarlurad.se/>
- Anmäl brott: <https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/>
- <https://polisen.se/utsatt-for-brott/skydda-dig-mot-brott/brott-mot-aldre-och-personer-med-funktionsnedsattning/>
- <https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/bedrageri/bedragerier/>

2025-01-24

Sonja Kvål

22